

عنوان مقاله:

جایگاه کوه در ادبیات ایران در گذر زمان و تاثیر مدرنیته بر آن

محل انتشار:

ماهنامه باغ نظر، دوره 16، شماره 71 (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 10

نویسندگان:

بابک داریوش - پژوهشگر دکتری مطالعات شهری با گرایش منظر شهری، لابراتوار نظر، ایران و دانشگاه زنو، سوییس

حشمت اله متدین - استادیار دانشکده هنرهای زیبا، دانشگاه تهران.

خلاصه مقاله:

کوه در اندیشه های اساطیری، جایگاه خدایان و در ادیان مهم محل وحی و گفت وگویی خداوند با پیامبران است، اما در فلات ایران به دلیل جغرافیای خاص این سرزمین که کوه منبع وجود آب بوده است، اهمیت بیشتری دارد. در کتاب دین زرتشت، اوستا، بارها از کوه به نیکی یاد شده و در قرآن هم بارها بر اهمیت آن تاکید شده است. از طرف دیگر و چنان که در بیان مسئله مطرح می شود، وجود منابع آب عامل اصلی و اولیه قرارگیری اغلب شهرها و روستاهای ایران بر دامنه کوه ها بوده است، البته عوامل مهم دیگری همچون وجود هوای مناسب دامنه کوه، نقش دفاعی کوه در برابر بلایای طبیعی و انسانی و وجود ظرفیت های معیشتی و ... نیز بر شکل گیری این سکونتگاه ها و استمرار قرارگیری آنها در دامنه کوه تاثیرگذار بوده است. این کارکردها سبب شده تا کوه در ذهن ایرانیان اهمیت بسیاری داشته باشد، اما در گذر زمان و به دلایل مختلف، به خصوص ورود مدرنیته و تکنولوژی اهمیت کوه برای مردم کاهش یافته و لذا معنای کوه در ذهن مردم به عنوان یک عنصر حیاتی تغییر کرده است. با در نظر گرفتن این مسئله، هدف از نگارش این مقاله آن است تا با روش کیفی مطالعه اسناد تاریخی و از طریق بررسی تاریخی نمونه هایی از اشعار شاعرانی که جایگاه برجسته ای در ساخت زبان و ذهن ایرانیان داشته اند، جایگاه کوه در گذر زمان در ادبیات ایران را ارزیابی کنیم و ببینیم رویکرد شعرا به کوه چه تغییراتی داشته است همان طور که در بیان مسئله گفته شد، نظر به اهمیت ورود مدرنیته بر جایگاه ذهنی مردم بررسی می کنیم که مدرنیته تا چه اندازه ای بر معنای کوه در شعر تاثیر گذاشته است نتایج پژوهش نشان می دهد که جایگاه معنایی کوه در گذر زمان در ذهن شعرا، به خصوص در شعر نو که برآمده از ورود مدرنیته به ایران است، تغییر یافته است. رویکرد عمده شعرای شعر نو به کوه، رویکردی عینی است. همچنین بررسی ها نشان می دهد عامل موثر دیگری پیش از ورود مدرنیته به شعر معاصر، بر تغییر معانی طبیعت و کوه وجود داشته که شاید از خود مدرنیته مهم تر باشد و آن هم دل زدگی شعرا و روشنفکران از دوران قاجار و صفوی به دلیل کاهش قدرت زایش فرهنگی و واپس گرایی نادرست اندیشه های معنوی است.

کلمات کلیدی:

ایران، ادبیات، شعر، کوه، مدرنیته

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/862772>

